

پیل ۱

تموز ۱۹۲۷

صافی ۳

فلسفہ و اجتماعیات

مجموعہ سی

مدیری

محمد ثروت

قباطاش لیسہ سی فلسفہ و اجتماعیات
و تجارت مکتبی اقتصاد معلمی

مؤسسی

آلاء سری

استقلال لیسہ سی مدیری
و ادبیات معلمی

بر صلیبہ

- تدریسی قسم : فلسفہ نہ در ؟ اور خواہ سعد الدین
نتیجیت حقندہ علمی ضیا
اجتماعیات کورہ (بیلکی نظریہ سی) ہانمی منج
بدیمیاتک موضوعی و اصولی ضیاء الدین فخری
دیوان ادبیاتی : کلمہ لور منزل آلاء سری
اجتماعیات درس لری : مقدمہ محمد ثروت
ہندسہ نہ در ؟ (« نہ دینقتون » دن) م . الہامی
اتحار دور قریم
پوتلاج علمی ضیا
تطبیقی قسم : فلسفہ و اجتماعیات پروغرامی حقندہ تکلیف محمد ثروت
فلسفہ و اجتماعیات پروغراملری ہانمی منج
تحلیل و تنقید قسمی : فاوست ترجمہ سی حقندہ ا . سی .

مجموعہ لڑدہ منتشر مہم یازیلر

ادارہ خانہ : استانبول - جنبری طاسہ - استفبول لیسہ سی داخلندہ دائرہ مخصوصہ
استانبول - مطبعۃ ابوالضیا

بديعاتك موضوع و اصولى

ليسه لرده اوقوتولان فلسفى درس لر غروپى آراسنده « بديعات » ى ده كورويورز .
بودرس ، برطرفدن فلسفه واجتماعياتى علاقه دار ايدر : فلسفى مكتبلر ك فكرلى
آراسنده كوزه للكه وصنعت ه عائد اولانلرده واردر ؛ اخلاق درس لرنده « خير -
حسن » مناسبتى ، اوزرنده توقف ايديله جك بر نقطه در ؛ اجتماعيات ، اجتماعى مؤسسه لر
آراسنده بديعى مؤسسه يى ده تدقيق ايدىور ؛ منطق ، اصوليات بحثنده اولك اصولنى
آراشدير مق مجبوريتنده در ...

ديكر طرفدن تاريخ وادبيات تاريخى درس لرنى مناسبتدار ايدر : تاريخى بحثلرى
ايچنده مدنيتلر ك و ملتلك كوزل صنعتلرينه عائد معلومات واردر . ادبيات قاعده
ونظريه لرى تدريس ايديلير كن بديعاتك دائره سنه داخل اولاجق بر چوق فكر لر
سردايديلير . بالخاصه ادبيات تاريخى بحثلرى آراسنده شخصيتلر ك روحى تحليللرى ،
منسوب اولدقلى ادى و بديعى مسلكلر ك تعيينى ، بديعى تربيه لر ينك شرائطى ...
بديعاته چوق ياقيندن و صميميتله علاقه بخش ايد ه جك موضوعلر در . ايكي باقيمه
كور ه مهم اولان بويه بر درسك اصول و موضوعنى آراشدير مق ، كرك تدريس
عنصر لرى ايچين وكرك طلبه زميره سى ايچين فايدالى برشى اولاجقدر . بزبو عمليه ك
كوچوك بر تجربه سنى ياپيورز .

— ۱ —

موضوع

بديعاتك موضوعى حقنده فكر لر :

فلسفى علملر ك ايكيسى ، اك كنجى اولان بديعاتك موضوعى حقنده بر چوق
نظريه لر يوروتيلمشدر . پسقولوژى وسوسيولوژى جريانلرينك ظهورندن اول ،
بديعى مسأله لر ، بر چوق مه تافيريكچيلر ك مفكره لرنده ياشامش ، فلسفه تاريخنك
مختلف دورلرنده حسن و صنعت حقنده بر چوق مابعدالطبيعى و انفسى ملاحظه لر
سرد ايدلمشدر . بناءً عليه بديعاتك موضوعنى آراشدير ركن ايكي مرحله يى كوز

او كنده طوتمق لازمدر. بونلردن برنجیسی؛ صنعت و كوزه لك مسئله لریك منحصر آ فلسفه و مابعد الطبیعیه اربابی أ لنده دوشونولدیكى دوره در. فلسفه تاریخی اشغال ایدن فیلسوفلرك، فكری منظومه لرنده کی بدیعی ملاحظه لر بو دوره لك محتواسنی تشكيل ایدر.

ایکنجیسنه کنگجه؛ بودوره، طبیعت علملرینك اصوللارندن نتیجه لرنده ملهم اولق اوزره روحیات واجتماعیاتجیلرك بدیعیات ساحه سننده سردایتدکلری مطالعه لرندن عبارتدر.

فلسفه کوره بدیعیاتك موضوعی :

فلسفه درس لرنده کورولن فلسفی مکتبلرك هر برینك کندینه کوره بر طاقم بدیعی دوشونجه لری واردر. فلسفه تاریخنك باشلانغیچندن بو گونه قادار کلن فیلسوفلرك همان اکثریسنده بوقیل ملاحظه لر بولونه بیلیر. بونلرك ماهیتی حقنده بر فکر ایدینك ایچون مختلف قرنلردن بر نمونه آلمق کافیدر.

قدیم یونان فیلسوفلرندن افلاطون بدیعیاتك موضوعی اوله رق مطلق بر کوزللك شأیتی کوستریور. اوکا کوره بدیعی شأیت، فوق الطبیعیه، فوق الحواس بر مثل - عالیدر. مشخص و شأنی حسنلر، بو شأیتك عکسلری، کولکه لری مثابه سننده در. بناء علیه صنعت موضوعلری اوزرنده دوشونلر، شأنی اولان بدیعی أثرلری مقصود بالذات عدا یتهملی، اونلر واسطه سیله مطلق حسنه وارمالیدر. قرون وسطاده پلوتین، افلاطونك أثری اوزرنده پورومش، میستیک بدیعیات تلقیلرینه یول آچان برچوق فلسفی و تصوفی درین ملاحظه لر پورومتشدر. الحاصل قدیم وسطائی دورلرك حسن بحثلرنده موضوع، دائما مجرد و مطلق بر کوزه لك تلقیسیدر.

انتباهدن سوکراکی فلسفه سیستم لرنده عینی تلقینك بر آز دها بشریلشمش شکلنی کوروپورز. مثلا قانتك معقلارندن شهالینغ، بدیعیاتك موضوعی، افلاطونده کی متعال و مطلق کوزه لك فکرینك، شأیت عنصرلریله اتحادندن متولد قدرت شکلنده کوستریور، بدیعی أثرلرده کی موضوعك دائما بو نقطه دن دوشونولمه سنی سویله یوردی. اون طقوزنجی عصرک روماتیزمنده تشریح ایدیلن بدیعی مسأله لك اساسی بوندن عبارتدر.

معاصر فلسفه جریانلرینک اڭ قوتلیسی اولان برغسونیزم ایسه، صنعت مسأله لرینی حدس باقیمندن تدقیق ایتمکده در. فی الحقیقه برغسون کوزه لک دینن شیئک بریدی حدس دن عبارت اولدیغنی؛ صنعتک، مادی عنصرلری منحصر آبدیعی حدسلرک افاده سی ایچون آلت کبی قولاندیغنی؛ (بدیعی حدس) ک ده ماده ، روح و جمعیت غالم لرینی بررتم ، بر آهنگ هاله سی ایچنده کورن بر توجه و تماشادن باشقه بر شی اولمادیغنی سویله یور. بناء علیه بدیعیاتچینک، بدیعی اثرلرده و منظره لرده آرایه جنی نقطه، دائماً اثرک هیئت عمومیه سنه حاکم (حدس) ی بولق اولاجقدر .

ایشته مختلف دوره لرده فیلسوفلرک تهستیک موضوعی اوله رق دوشوبدکلری شیلر ، بوقیلادن انفسی و فلسفی مطالعه لر در .

روحیات کوره بدیعیاتک موضوعی :

روحیات ، بالذات و مطلق معناده (روح) ک دکل ، (روحی حادثه) نک علمی اولدیغنه کوره بدیعی ساحه ده یوروته جکی ملاحظه لرده شبهه سز روحی نوعدن بر (بدیعی حادثه) یه استناد ایده جکدر. فی الحقیقه مختلف روحیاتچیلر. کرک « حسن » ه کرکسه « صنعت » ه عائد فکرلرنده تعقیب ایتدکلری اصولدن ملهم اوله رق ممکن مرتبه بدیعی شأیتی افاده ایتمکه چالیشمشلر در .

روحیاتچیلر ، ایلك مسأله اوله رق حسک و هیجانک فردی منشائی و ایلك تظاهرنی ؛ ایکنجی مسأله اوله رق بدیعی دویغولرک تکاملنی و بوتکاملک عمده سنی ؛ نهایت بدیعی آرزولرک اقتضادی و اخلاقی علاقه لرله مناسبت و ارتباط درجه سنی آراشدیریورلر . بونقطه لر دهاچوق « کوزه لک » ه عائددر . پسیقولوغلرک بحث ایتدکلری دیگر برجه ت واردر : صنعت اثرلرینک تشکلنده ، حساسیتک و یاراتچی مخیه نک اوینادیغنی رولی ، بو صورته صنعتکارک روحیاتی تحلیل ایتک ، یاراتچی مخیه سنک فعالیتنی تثبیت ایلك ایجاب ایدیور . فی الحقیقه بدیعی حادثه اوله رق روحیاتچینک نظرنده دائماً شو ایکی مسأله واردر :

۱ — کوزه لک هیجانک ماهیتی ، سببی ، تظاهری ؛

۲ — صنعت اثرینک و صنعتکارک تشکلنده تأثری و ذهنی افعوله لک رول

و اهمیتی ؛

روحیاتچیلر ایچنده بالخاصه ربو ، بدیعی روحیاتک موضوعنی بو اساسلر داخلنده مطالعه ایتمش ، « حسیات روحیاتی » آدلی اثرنده اخلاقی و ذهنی هیجانلر یاننده

آریچه بدیعی هیجانلره بر موقع ویرمك تدقیقاتی یوروتمشدر . بوراده سویلنه جك اك مهم نقطه ؛ روحیاتك ئهسته تيك مسأله لرینه تطبیق ایتدیكى كوروش نتیجه سنده اورتیه چیقان موضوعدر . بو موضوع برکله ایله فردیاً روحی اولان (بدیعی حادثه *pénomène esthétique*) در .

اجتماعیانه کوره بدیعیاتك موضوعی :

(بدیعی حادثه) نك فردیاً روحی اولان جهتنی روحیات تدقیق ایتكده ، بوصورتله موضوعنی ایشله مكه چالیشمقدهدر . فقط حادثه نك برده ایضاح ایدیله مین اجتماعی و معشری وجهه سی واردر . بالخاصه صنعتك و بدیعی اثرلرك تشكلی ، تكاملنی ایضاح ایدركن بو وجهه بارز بر صورتده كندینی كوسترمكدهدر . بدیعی واقعه نك تام ایضاحنی ایسته ين روحیاتجیلر ، سوسیولوغلرك تدقیقلرینه مراجعت مجبوریتنی حس ایتمشلدر . ایشته بدیعی اجتماعیات ، بدیعی روحیاتك ایضاح ایدمه دیكى بو وجهه یی تاملامق ، بوصورتله روحیاته یارديم ایتك ؛ بونك ایچون ده صنعتك معشری تظاهرنی ، اجتماعی تكاملنی ایضاح ایدركن ، بدیعی واقعه نك اجتماعياً روحی اوصافنی تشریح و ایضاحه چالیشمق ایسته یور . بناء علیه اجتماعیاته نظراً بدیعیاتك بر موضوعی واردر . قونت و دورقه یم ایله تأسس ایدن بوجریان ، بویله جه بدیعیاتك علمی سجهیه سنی قوتله ندیرمكه غیرت ایتكدهدر .

نتیجه :

کورویورسكزكه بشریتك تفكر تاریخنده ئهسته تيك موضوعلری مختلف مرحله لر کچیرمشدر . ایلک دفعه لر فیلسوفلرك مه تافیزيك دوشونجه لرینه ساحه تشکیل ایدن بدیعی مسأله لر ، مؤخرأ شأیتلری داخلنده دوشونیلیمكه باشلانمش ؛ بویله جه پسیقولوژی و سوسیولوژی بدیعیات ایله طوغریدن طوغری به علاقه پیدا ایتمشدر . الحاصل بدیعیاتده شو نقطه لرك موضوع ایدینلدیكنی کورویورز :

۱ — مطلق ، مجرد ، متعال برکوزلك مفهومك مختلف صورتلره تفسیری و صنعت آثارینك اوکا کوره تنقیدی .

۲ — اضافی ، مشخص ، شأنی اولان کوزه لك حادثه سنك فردیاً روحی اولان قسمك تصویر و ایضاحی و صنعت آثارینك اوکا کوره تحلیلی ؛

۳ — اضافی ، مشخص و شأنی اولان کوزه لك حادثه سنك اجتماعياً روحی

اولان قسمینک تصویر وایضاحی و صنعت آثارینک اوکا کوره ندیقی؛ بونلر، صیراسیله فلسفهیه، روحیاته، اجتماعیاته عائد اولان بدیعیات موضوعلرندن عبارتدر.

— ۲ —

اصول

بدیعیاتک اصولی مقصده فکریلر:

موضوع اوزرنده اولدینی کبی، بدیعیات اصولنه عائدده برچوق ملاحظهلر درمیان اولونمشدر. أساساً موضوعلرک تنوع وتعددی، او موضوعلری بولوش طرزلرینک تنوع وتعددی دیمکدر. چونکه اصول، رؤیت عدسه سنک کوستردیکی طریقندن باشقه برشی دکلدر. بناءً علیه موضوع اوزرنده سویله دیکمز سوزلری، اصول حقندهده تکرار ایتمک ایجاب ایدیور.

فلسفی بدیعیاتنه اصول:

یونان فیلسوفی افلاطونده بدیعی بر اصول کوسترمک لازم کلیرسه بو، شائی وفانی دیدیکی تظاهرلر عالمینک کچیجی کوزللکلرندن، ابدی مفکوره وی صفتلرله متصف مثللر عالمینک مطلق کوزللکنه دوغرو اوزانان برکوروشدن عبارتدر. فلسفه تاریخننده ایده آلیست و میستیک حسن صنعت تلقیلرینه، تصوفی کوزللک اساسلرینه منبع تشکیل ایدن بواصول، حقیقی و مستقر بر سنجیه یی حائزمیدر؟ بالذات فیلسوفلر بو سؤاله منفی جواب ویریورلر. زیرا اصول ذهنک و ذکالک معین برطوری و برنهجی دیمکدر. حالبوکه بالذات افلاطون و پلوتین، صنعتکارلرده کی کوزللکک فوق الحواس و غیرشائی اولدیغنی، بناءً علیه ذکالک عدسه سنه یا قلاشه میه جنی سویله یورلر. برچوق ادبیات منقدلری، بدیعیاتجیلر بومطالعیه یی تأییده خادم ملاحظهلر سرد ایتشلردر. اونلره کوره بز وجد، ذوق، حدس دینیلن ملکه لرمنزله درکه کوزللکه نفوذ ایدیورز. شوخالده حسنک ایضاحی، ذکا و مدرکه اعانه سیله دکل، وجد و ذوق واسطه سیله قابلدر. آناطول فرانس دییورکه: «بدیعی مسأله لرده اصول واستدلال، بزى أثرک لبنه ایصال ایده مز. بناءً علیه بدیعیات، برعلم دکل، برصنعت اولمالیدر. تهستتیک آنجق برصنعت، برفن اولدینی نسبتده، بدیعی حظ واحتراصی افاده ایده بیه جکدر.» پوشکین، تولستوی هپ بوکا یاقین افاده لرده

بولونمشلردر. اساسلی نقطه ؛ بدیعیاتچینك، هرهانکی بدیعی برآره ، برمنظره به عقلدن دکل ، قلبدن کیدن بریولدن وارماسی لزومیدر. چونکه کوزللكك لبی یا قالا به بیلمك مسأله سی ، ملاحظه دن واستدلالدن زیاده ، وجد و الهامه استناد ایدر .

مع هذا فیلسوفلرك ونظریه جیلرك اصول واستدلال علمینده بولنالمیرینه رغماً ، حد ذاتنده فلسفی ومه تافیزیک برمه تودك بولندیغی ، تماماً انفسی - subjectif و سری - mystique برکورو شک موجود اولدینی طبیعی وشبهه سزدر . فلسفه مسلک لربنك آدلری ، بزه بو مختلف اصولر حتمنده کافی بر فکر ویره بیلیر. فی الواقع مثلاً افلاطونك (انفسی حقیقیه - réalisme subjectif) سنده ، پلوتینك (سریه mysticisme) سنده ، وولفك ولا یبذیجك (عقلیه - rationalisme) نده هه غه لك وشه لینگك (رومانیزم - romantisme) نده ، ... نهایت برغسونك (حدسیه - intuitionisme) نده اساس فلسفه لرندن ملهم ومستحصل بر بدیعی اصول کوستره ك قابلدردر. بالذات اصول واستدلال علمینده بولونمق بیله بر اصول تشکیل ایدر . الحاصل فلسفی بدیعیاتده شخصی اصوللر وکوروشر بولوندیغی هیچ بر زمان انکار ایدیه من .

پسیقولوژیک بدیعیاتده اصول :

روحیاتك ، عقلی وفلسفی روحیاتدن آیری ، فلسفی بر علم شکننده تأسس ایتك ایچون ناصل بر غیرت ایله چالیشدیغی بیلورز . بو غیرتدن بر قسمی ، هیچ شبهه سز بدیعیاتده عاقدردر . فی الحقیقه روحیاتچیلر ، حادثه اوله رق تدقیق ایتدکلری موضوعلر آراسنده « کوزل » ده آیری بر موقع ویرمشر ، اصوللربنك مساعده سی نسبتنده ایضا حلا یانمغه چالشمشلردر . شو حالده روحیاتك بدیعیاتده کی اصولی ، عمومی روحیاتك اصولندن باشقه برشی اولاماز. بناء علیه پسیقولوژیده کی اوچ اصول ، آیری آیری بدیعیات ساحه سنده ده موضوع بحث اولابیلیر .

عمومی روحیات تدقیقلرنده ، بیلورز که ، باشلیجه اوچ اصول بزه پسیقولوژیک ساحه ده علمی معطالر تأمین ایتمکده در : ۱) شعورك متفکر وضعیت ایله یا قالا نه بیلن حالت روحیه سجیه لرینی ایضاح ایدن انفسی اصول . ۲) انفسی اصولك فردی ماهیتی حائز معطالربنی ، علمك شعاری اولان عمومیت وقانون شکننه صوقابیله جك آفاقی تدقیقلری احضار ایدن آفاقی اصول . ۳) تجربی روحیاتدن ملهم فرضیه وقاعده لرك تطبیق صورتیه اولکی ایکی اصولك بر تجربینی اجرا ایدن تجربی اصول .

نهایت بونلره مرضی اصولی ده علاوه ایدرسهک، بدیعی روحیاتک اصولی حقنده غایت مختصر و عمومی بر فکر ایدینش اولورز . بویله جه عینی زمانده (بدیعیاتی (esthéticien) اولان پسیقولوغ، اولاً روحی حادثه لربدیعی آتاتی تدقیق ایده جک، ثانیاً او آناتک محصولی اوله رق آفاقیشمش کوزلاکیرک، یعنی صنعت اثرلرینک مشاهدده سیله مشغول اولاجق، اک نهایت آفاق کوروشلرک تأمین ایتدیکی معطالری تجربی و مرضی اصوللره تأییده چالیشه جقدر .

سوسیولوژیک بدیعیاتده اصول :

اون طقوزنجی عصر فرانسه فیلسوف واجتماعیاتچیلرندن اوکوست قونت، روحیاتک عضوی اولان موضوعنک فیزیولوژی به عائد اولاجغنی؛ روحی حادثه لربک معشری اولان قسملرینک ده اجتماعیات طرفندن تدقیقی لزومنی ایلری سورمش ایدی. پسیقولوژی به استقلال و یرمه ی قوتی، برطاقم اجتماعیات عالمی تعقیب ایتدیله . قونتک آچدیغی ایز اوزرنده، فقط تعدیلکار خطوه لرله یورون بوعالم لربک فکرینه کوره روحیات؛ بوتون روحی حادثه لربک اولدیغی کی بدیعی حادثه لربکده شأ نیتنی تماماً ایضاح ایده مز . نته کیم بالذات پسیقولوغر، انفسی اصولک کفایتسزلکنی کورهرک صنعت اثرلرینه، بدیعیات تاریخنه مراجعت ایتک صورتیه آفاق اصولی استعمال ضرورتی حس ایتشلردر. مثلاً نامدار روحیاتچی ریو، بدیعی هیجانلری و صنعتک منشائی ایضاح ایدرکن آلمان بدیعیاتچیلرندن (غروس) ک اجتماعی تدقیقلرینه مراجعت ایدیور. ایشته بو آفاق اصول، سوسیولوژینک نهجندن باشقه برشی دکدر .

سوسیولوژیک اصولک ممیز وصفلرینی، اجتماعیاتچی دورقه ایم، ایضاح ایتشدر. بو ایضاح لربک روحنه و اساسنه باقیلیرسه، اجتماعیات، بدیعی حادثه لری معشری اوصافیه تدقیق ایده جک؛ اونلر اوزرنده علمی اصوللربک مشاهده، تصنیف و ایضاحدن عبارت عمده لرینک تطبیقاتی یابه جق؛ بویله جه بدیعیاتی کنندی ساحه و دائره سی داخلنده برتدقیقات شعبه سی شکلنه صوقه جقدر .

اجتماعی - بدیعی حادثه لر و واقع لربک تدقیق و مطالعه سنده انفسی و آفاق اصوللردن هانکیسنک اولویت و رجحانیت حقنی حائز اولدیغی، روحیات واجتماعیاتچیلر آراسنده مهم بر مناقشه موضوعنی تشکیل ایتکده در . بو مناقشه لربک تفصیلاتندن صرف نظر، مسأله حد ذاتنده یا کیش وضع ایدلشدر. حقیقتده انفسی و آفاق اصوللر بربرینک متممیدرلر. حادثه لربک ایضاح لری اثناسنده ایفا ایتدکری خدمتله، عینی درجه ده درلر. بریسی، کوزهللک حسلرینک و صنعتکار روحیاتک باطنی و انفسی اولان تفحصلرینی،

دیگری کوزه‌للك ائرلرینك ، صنعت و صنعتکارده کی تشکل و تکاملک تدقیق‌لرینی تأمین ایدیورلر . بدیعیاتك ، مهم‌امکن برایضاح و تیره‌سیله تأسیسی ، یعنی فلسفی بر علم اولاییلمه‌سینی ایسته‌ینلر ، ایکی اصولدن برینك رجحانیتی مسأله‌سینی عقله کتیرمکسزین ، ایکیسندن استفاده‌یی دوشونمشلردر . ریبو ، غروس ، هیرن ، لالو ... کبی مختلف بدیعیاتجیلرده بویطرفلق سجه‌یه‌سینی کندیسینی کوسترمکده‌در .

نتیجه :

کورولورکه بدیعیات ، موضوعنی تعیین ایتک ایسترکن ، عینی زمانده ، کندینه مخصوص اصولی ده آلدیه ایتکه چالیشیور . ایلک دفعه‌لر ، بدیعی مسأله‌لی دوشونوش طرزنی ، بدیعی موضوعلری کوروش طریق مه‌تافیزیک برماهیتده‌در . یعنی فیلسوفلر ، بدیعی ساحه‌ده حادثه‌لره و شأیتلره باقمسزین ، اونلرله علاقه‌دار اولقمسزین ، مجرد و مطلق مفهولر اوزرنده برچوق سیستملر قورویورلر ، واسیستملرینك آ کلاشیلماسی ایچون کیمیمی حقیقی ، کیمیمی افتکاری ، کیمیمی ذهنی ... الخ اصوللر کوستریورلر . مؤخرأ موضوعی بولمغه دوشور اولان تکامل ، اصولی ده دیکشدرمش و بدیعی شأیتی قاورایه‌یلیمك ، یا قالا یه‌یلیمك ایچون حادثاته‌تقرب ایتشد . اوزمان حادثه‌نك انفسیتی و آفاقیتی ایله قارشیللاشدیغمزی کوربورز ؛ وبرقاریشیمقلغه ، ثمره‌سزلکه میدان ویرمه‌مك مقصدیله حادثه‌نك انفسی اولان جهتنی پسیمقلوژی‌یه ، آفاقی جهتنی ده سوسیولوژی‌یه براقیورز . بوتون بو فکری فعالیتلر بدیعیاتك اجتماعی بر علم شکلنده تأسیسنه خادم اولمشدر . فی الحقیقه بو اصوللری تطبیق ایدن ، اونلری تدقیق‌لرنده بررهبر اوله‌رق قوللانان بدیعیات ؛ غایت ثمره‌دار و مثبت نتیجه‌لر آلدیه ایتش - ، (بدیعی شأیت - réalité) . کیتدکجه تقرب سایه‌ستده علملر آراسنده بر موقع طوتمش و بونی صاغلاملاشدیرمشدر . [۱]

انقره قیز لیمه‌سی فلسفه و اجتماعیات
ارکاک لیمه‌سی ادبیات و ادبیات تاریخی

معلمی

ضیاءالربیع ففزی

[۱] اصول و موضوع مناسبیله یاپدیغمز (فلسفه ، روحیات ، اجتماعیات) ترتیبی تاریخی معیاره کورده‌در . حقیقتده معاصر بدیعیات علمنده ، بو ترتیبی عکس ایتک و فلسفی ملاحظاتی اک صوکه براقق لازمدر .